

Авраменко О.

Зошит для контрольних робіт з української мови : 9 кл. / Олександр Авраменко. – К. : Грамота, 2018. – 56 с.

Завдання: виконувати завдання контрольних робіт (вибір).

Контрольна робота № 1

Пряма й непряма мова. Складносурядне речення I варіант

Завдання **1-6** стосуються тексту. Вони мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну відповідь та обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Прочитайте текст і виконайте завдання **1-6**.

(1) У давньогрецького лікаря Асклепія (Ескулапа) було дві доньки — Панацея та Гігія. (2) Вони мали дар зцілення, і допомагали батькові в лікуванні. (3) Самовпевнена Панацея вважала себе всесильною й хвалилася: «Я можу знайти єдині ліки, які позбавлять від усіх хвороб». (4) А скромна Гігія казала, що такого засобу не може бути. (5) Боги дали людині Розум, Волю, Пам'ять, щоб вона могла себе порятувати в непередбачуваних обставинах. (6) Так і пішли сестри різними шляхами. (7) Досі Панацея шукає один-єдиний засіб від усіх недугів ... і Гігія дбає про фізичне та духовне здоров'я людства.

1. Пряму мову використано в реченні

А першому

Б другому

В третьому

Г четвертому

2. Непряму мову використано в реченні

А першому

Б другому

В третьому

Г четвертому

3. На місці крапок (*речення 7*) має бути

А тире

Б кома

В крапка з комою

Г жоден розділовий знак

4. Складносурядним є речення

А перше

Б друге

В п'яте

Г сьоме

5. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А першому
В третьому
Б другому
Г четвертому

6. Загальна назва *панацея* має таке значення
А рецепт фізичного й духовного здоров'я
Б ліки, що допомагають від усіх хвороб
В спосіб заспокоїти хвору людину
Г секрет довголіття людини

Завдання 7-12 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну відповідь та обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

7. Складносурядним є речення
А Хто рано встає, тому Бог дає.
Б Люблю весну, та хто її не любить...
В А я, молода дівчина, та й горя зазнала...
Г Любіть травинку, і тваринку, і сонце завтрашнього дня.

8. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення *Місяць сходить...* вибрати
А і заливав сріблом увесь простір.
Б коли всі ми вийшли надвір.
В і зорі засівали все небо.
Г зорі сяяли, як діаманти.

9. Розділовий сполучник поєднує частини складносурядного речення
А Білим молоком укривають весну сади, а весна в них запалює вишні.
Б Або їдемо зараз стоячи, або чекатимемо на наступну маршрутку.
В П'яний бузок над спраглим серцем, і враз — симфонія дощу.
Г Я звала радість на пораду, але прийшла чомусь журба.

10. Частини речення *Натискаєш на кнопку всередині — і двері відчиняються* виражають
А причиново-наслідкові зв'язки
Б одночасність подій
В протиставлення
Г зіставлення

11. Тире треба поставити між частинами складносурядного речення (*розділові знаки пропущено*)
А Пройшла гроза і знову літня проза.
Б І небо теплотою глибині і радість наливається в серця.
В Малює літо ранішнє вікно і відбивають пустку скляні двері.
Г Сміється річки сяюча блакить і гомонить під вербами малеча.

12. Коми **НЕ ТРЕБА** ставити між частинами складносурядного речення (розділові знаки пропущено)

А В мене була лиш мати та був іще сивий дід.

Б Дідусь мов живий і здоровий і ніби немає війни.

В Бур'ян глушив жоржини біля хати і в генах щось взялося за косу.

Г Знову нам з далини поїзди прокличать і простукають швидко колеса.

Завдання 13-14 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і зробіть позначки (х) у таблицях відповідей на перетині відповідних колонок і рядків.

13. Установіть відповідність.

Розділовий знак

1 кома

2 тире

	А	Б	В
1	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐

Приклад уживання (на місці крапок)

А Ми всі за характером різні... і смаки не однакові в нас.

Б Вдалині хиталися дерева ... і синів задуманий прибий.

В Ураз труснуло всю світобудову ... і тиша впала на свічадо плес.

(1 бал)

14. Установіть відповідність

Схема

1 «П, - а: - П»

2 «П, - а. - П»

3 «П, — а, — п».

4 А: «П!»

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

Приклад (розділові знаки пропущено)

А Ти тікаєш день за днем ти благаєш Все віддайте.

Б Закони одні але люди чомусь не надто ними переймаються промайнула в голові дівчини думка Найчастіше навпаки.

В Прочитай останню главу сказав Сашико й докинув Там багато повчального знайдеш.

Г Віра хлопчику озвався Перун це вміння бачити далі аніж той хто не вірить.

Д На чужину на чужину на чужину вистукують розмірено колеса.

(2 бали)

Завдання 15 відкритої форми.

(К) 15. Складіть і запишіть діалог за ситуацією мовлення (по 3-4 репліки від кожного учасника спілкування).

Ситуація мовлення. Ви телефонуєте до житлово-комунального господарства, щоб вирішити проблему — протікання води з крана.

Контрольна робота № 1

Пряма й непряма мова. Складносурядне речення

II варіант

Завдання 1-6 стосуються тексту. Вони мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну відповідь та обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-6.

(1) Дослідники й досі сперечаються про те, що з'явилося раніше: одяг чи прикраси. (2) Прикраси підкреслюють зовнішність ... або вони можуть доповнювати гармонійний стиль. (3) Що з чим носять, найлегше визначити за призначенням одягу та якістю тканини. (4) Стиль прикрас має відповідати віку: із зовнішністю *молодої* дівчини *не сумісні масивні* золоті каблучки, камінці, *громіздкі* сережки-підвіски. (5) Надіваючи прикраси, треба бути впевненою, що вони доповнять зовнішній вигляд, а не зіпсують враження. (6) Коко Шанель казала: «Якщо хочете бути *елегантною*, замініть кількість якістю». (7) Також вона зауважувала, що краще щось із прикрас зняти, ніж додати.

1. Пряму мову використано в реченні

- А першому
- Б п'ятому
- В шостому
- Г сьомому

(0,5 бала)

2. Непряму мову використано в реченні

- А першому
- Б п'ятому
- В шостому
- Г сьомому

(0,5 бала)

3. У реченні 4 «зайвим» є прикметник

- А *молодої*
- Б *не сумісні*
- В *масивні*
- Г *громіздкі*

(0,5 бала)

4. Складносурядним є речення

- А перше
- Б друге
- В третє
- Г четверте

(0,5 бала)

5. Виділене слово *не сумісні* (речення 4) виконує роль

- А додатка
- Б присудка
- В означення
- Г обставини

(0,5 бала)

6. На місці крапок (речення 2) має бути

- А тире
- Б кома
- В крапка з комою
- Г жоден розділовий знак

(0,5 бала)

Завдання 7-12 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну відповідь та обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

7. Складносурядним є речення

- А В озерах ніжилось латаття, хитали ряску карасі.
- Б Я стою і дивлюсь, і жалю ні за чим вже не маю.
- В Лиш соняхи стояли, наче люди, і зі своїх долонь поїли літом.
- Г Минула ніч, і сонце білогриве несе на тросі огненному день.

(0,5 бала)

8. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення *У свої права вступав вечір...* вибрати

- А і забирав із собою тепло дня.
- Б але холодніше не ставало.
- В бо сонце вже натомилося.
- Г кидаючи тінь навкруги.

(0,5 бала)

9. Розділовий сполучник поєднує частини складносурядного речення

- А То інеєм трави вкриваються, то сонце їх палить невпинно.
- Б І все на світі треба пережити, і кожен фініш — це, по суті, старт.
- В У степах і лісах звір заплутає слід, та капканом на лапі змикається коло.
- Г Ніби вчора, рідна мамо, ви мене будили рано, а світанок дивограєм розквітав.

(0,5 бала)

10. Частини речення *Примарно тихо прочинились двері, і хтось нечутно перейшов поріг* виражають

- А зіставлення
- Б протиставлення
- В одночасність подій
- Г послідовність подій

(0,5 бала)

Завдання 15 відкритої форми.

11. Тире треба поставити між частинами складносурядного речення (розділові знаки пропущено)

А За твоєю тінню ранок простягає руки і у вирій відлітає синій птах.

Б Знов напливають тумани і знову дощить і дощить.

В Розмова тече і в грубці потріскують дрова.

Г Ще мить і сльози затоплять світ.

(0,5 бала)

12. Коми **НЕ ТРЕБА** ставити між частинами складносурядного речення (розділові знаки пропущено)

А Скрипучі двері пам'яті причинено і згадкам всім підрубано крило.

Б Штукатурка осипалася і стіна неймовірно повищала фреску явивши.

В Блукали дощі на куценьких кудлатих лапах і пахли вони нам то морем, то молоком.

Г А сьогодні над Харковом зупинилися табуни південних хмар і йде справжній тропічний дощ.

(0,5 бала)

Завдання 13-14 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки (х) у таблицях відповідей на перетині відповідних колонок і рядків.

13. Установіть відповідність.

Розділовий знак

Приклад уживання (на місці крапок)

1 тире

2 кома

	А	Б	В
1	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐

А Дмхнув вітер понад ставом ...і сліду не стало.

Б Під вечір стихли голоси ... і на небі засяяли зірки.

В Бігла музична струнка оленця ... і птаха музична кудись летіла.

(1 бал)

14. Установіть відповідність.

Схема

Приклад (розділові знаки пропущено)

1 «П, - а: - П»

2 «П, - а. - П»

3 «П, — а, — п».

4 «П», — а.

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

А І звертають хлопцеві з дороги кидають привітно на ходу Ти куди козаче кривоногий може вже шукаєш молоду.

Б Ото каже перехожий вигадав конвалії з роси такі ж і дівчині не подаруєш.

В Той хто не хоче зраджувати нізащо не зрадить погодилася несподівано Птаха І немає значення кого чи що зраджуєш.

Г Думає що схопив Творця за бороду подумала Мальва й важко зітхнула.

Д Бути зухвалим на дорозі біда попередив учитель і додав Тихіше їдеш далі будеш.

Завдання 15 відкритої форми

(2 бали)

(К) 15. Складіть і запишіть діалог за ситуацією мовлення (*по 3-4 репліки від кожного учасника спілкування*).

Ситуація мовлення. Спекотної днини ви помітили в чужому легковому авто зачиненого собаку, який знемагає від задухи. Зателефонуйте до поліції з проханням зарадити в цій ситуації.

Контрольна робота № 2

Складнопідрядне речення

I варіант

Завдання **1-4** стосуються тексту. Вони мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну відповідь та обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Прочитайте текст і виконайте завдання **1-4**.

(1) *Якщо* ви думаєте, *що* мініатюрні книжки — сучасний винахід, то дуже помиляєтеся. (2) Вони були ще в середньовіччі й часто ставали друкарськими й естетичними шедеврами. (3) А найменшу книжку у світі, «Кобзар» Тараса Шевченка, створив український майстер мікромініатюри Микола Сядристий. (4) У ній дванадцять сторінок з віршами, на обкладинці — портрет поета та зображення хати *де* він народився. (5) Зшити книжку павутинкою, а сторінки її настільки тонкі, *що* перегортати їх можна лише кінчиком загостреної волосинки. (6) Неозброєним оком, звісно, цього «Кобзаря» не прочитаєш.

1. Складним з кількома підрядними є речення

А перше

Б четверте

В п'яте

Г шосте

2. Пунктуаційну помилку **ДОПУЩЕНО** в реченні

А першому

Б другому

В третьому

Г четвертому

3. Речення 5 має підрядну частину

А означальну

Б з'ясувальну

В обставинну способу дії

Г обставинну ступеня

4. Сполучним є виділене слово

А *якщо* (речення 1)

Б *що* (речення 1)

В *де* (речення 4)

Г *що* (речення 5)

Завдання 5-10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну відповідь та обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

5. Складнопідрядним є речення

А Чи добру пам'ять людям залишив, чи з осудом подумують про тебе?

Б Ти прийшла і пішла, та ще довго тремтіла золота твоя тінь на моєму житті.

В Коли над тобою схиляються вербові струни, ти чуєш мелодію вітру — високу, мов ніч.

Г Стекло по ринвах сонце і дощі, і у саду дерева вже без страху вдягають позолочені плащі.

6. Складне речення з підрядною обставинною частиною умови утвориться, якщо серед варіантів продовження речення *Цікава книжка...* вибрати

А ...що розповідає про події сивої давнини.

Б ...коли написано її за реальними подіями.

В ...хоча ніхто з друзів і не радив її читати.

Г ...так що пораджу її своїм однокласникам.

7. Складне речення з підрядною обставинною частиною місця утвориться, якщо частину *де співає соловейко* вписати замість крапок у реченні

А Жди мене біля садка,....

Б У тих місцях сонету,...., мелодія стає ніжнішою.

В Зустрінемося там,....

Г Вислів,...., є двоскладним реченням.

8. Складнопідрядним із підрядною означальною частиною є речення

А На дорогах життя нам розлука дана, щоб сильніше і глибше любити.

Б Я люблю твої кроки у тихих садах, де троянди густі розцвітають.

В Там, де яблуня розквітла, хтось розбризкав срібний чар.

Г Знаю я, що й мені вже час осінь мою зустрічати.

9. Складнопідрядним із підрядною з'ясувальною частиною є речення

А Я намагаюсь вгадати осінь, якої не було на мапах і в книжках.

Б Відтоді як розпочалася зима, ще жодного разу не випав сніг.

В Я для тої, що прийде надвечір, нагинаю, ломлю бузок.

Г Думав я, що в кожному серці є сьогодні, вчора й завтра.

10. Складним із кількома підрядними частинами є речення

А Усе, чим я живу щоднини, усе, що маю я, розділю з братами чесно.

Б Солов'ї, по горло в ніч загорнені, почувши шум світання, захлинаються, аж згіркло в горлі.

В Там, де ти колись ішла, тиха стежка зацвіла вечоровою матіолою, житом-долею світанковою.

Г Сонце спати теж лягає, промінь за моря ховає, щоб могли поспати мирно дітлахи.

Завдання 11-12 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і зробіть позначки (х) у таблицях відповідей на перетині відповідних колонок і рядків.

11. Установіть відповідність.

Вид підрядної частини

- 1 означальна
- 2 з'ясувальна
- 3 обставинна
- 4 мети обставинна місця

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Приклад

А Ти признайся мені, звідки в тебе ті чари.

Б Тільки там, де нас нема, там не падає зима.

В Шукаю в народі яскравого слова, щоб віршем натхнення йому вернути.

Г Дороги іншої не треба, поки зорить Чумацький Шлях.

Д Не осором своїх старих батьків, землі, що перший крок твій пам'ятає.

12. Установіть відповідність.

Схема

- 1 (), [].
- 2 [], ().
- 3 [], (),].
- 4 [], (), ().

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Приклад

А Рік був досить мирний, дарма що високосний.

Б Якщо тобі сумно, значить ти маєш про кого згадати.

В Дитина, яку виховують з любов'ю, виростає здоровою й доброю.

Г Здається, що то було так давно, коли в руках тримаю цей альбом.

Д Як тільки починає світати, я прокидаюся, щоб побачити красу ранішнього сонця.

Завдання 13-14 відкритої форми.

13. Розставте розділові знаки.

Прошите яскравими зорями небо звисає так низько що коли б не скеля яка його підпирає воно спустилося б прямо на нас.

14. Напишіть оголошення про загубленого собаку (3-4 речення), використавши щонайменше два складні речення, що відповідають поданим схемам.

який?

[], (що).
за якої умови?

(Якщо), [].

Контрольна робота № 2
Складнопідрядне речення

II варіант

Завдання 1-4 стосуються тексту. Вони мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну відповідь та обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-4.

(1) Люди прагнуть до прекрасного, гармонії тіла та душі. (2) І хоча кожна епоха породжувала свої уявлення про справжню красу — завжди вважалося, що саме вона врятує світ. (3) Проте потрібно визнати, що без внутрішньої зовнішня краса втрачає будь-який зміст.

(4) Душевне багатство й краса роблять нас набагато привабливішими за просто вродливих людей. (5) Справжня краса людини непомітна та виявляється не через гарні речі чи зовнішній вигляд, а за допомогою таких чеснот, як милосердя, чуйність і любов.

(6) Саме ці почуття потрібно повсякчас плекати в собі, бо лише внутрішня краса *здатна* врятувати світ.

1. Складним з кількома підрядними є речення

- А друге
- Б третє
- В п'яте
- Г шосте

2. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- А першому
- Б другому
- В третьому
- Г п'ятому

3. Речення 6 має підрядну частину

- А мети
- Б умови
- В причини
- Г допусту

4. Виділене слово *здатна* (речення 6) виконує роль

- А підмета
- Б присудка
- В означення
- Г додатка

Завдання 5-10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну відповідь та обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

5. Складнопідрядним є речення

А Ніколи не розкажуй мені, хто й у чому винен на нашій землі.

Б Земля батьків — не слово, не умовність, а істина велика і проста.

В А лев підніме голову кудлату і знов засне, обнявши древній щит.

Г Окунь бере шматочок місяця до рота та й пливе попереду води — дорогу річці освітлює.

6. Складне речення з підрядною обставинною допустовою частиною утвориться, якщо серед варіантів продовження речення *Цікава книжка...* вибрати

А ...хоч і читав я її надто довго.

Б ...бо в ній неймовірні перипетії.

В ...якщо її дуже уважно читати.

Г ...так що подарую її подрузі.

7. Складне речення з підрядною обставинною частиною часу утвориться, якщо частину *коли починаються канікули* вписати замість крапок у реченні

А Обожаю пору,....

Б Нагадай той місяць,....

В Ми завжди їдемо до моря,....

Г Час,...., по-особливому приємний.

8. Складнопідрядним із підрядною означальною частиною є речення

А У небесах, де тиша й вічний лад, застигло все в прозорості урочій.

Б Цей світ перемагає, доки ти мене чекаєш на порозі річки.

В На глибині зустрічаються всі, так ніби в морі місця нема.

Г Як на ті чорнобривці погляну, бачу матір стареньку.

9. Складнопідрядним із підрядною обставинною частиною ступеня є речення

А Вітер веселий, що повними нивами гнутиме колос зелений.

Б Кладу камінь на камінь і стаю на них, щоб виглянути на той бік стіни.

В Настали спекотні літні дні, так що купатися можна щоранку й щовечора.

Г Твої зелені очі так дивляться на мене, що цілий світ навколо ніжно-зелений.

10. Складним із кількома підрядними частинами є речення

А Батько і мати, два сонця гарячих, що нам дарують надію й тепло.

Б Голубінь рідних стін — то доріг початок, що мене поведуть туди, де зорі.

В *В цю пізню годину, в цей пізній час я стрибав крізь вогонь, що давно погас.*

Г *Ой Вітрику, навій нам дощичку мерщій, бо душно стало дуже скрізь по землі сухій.*

Завдання 11-12 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки (х) у таблицях відповідей на перетині відповідних колонок і рядків.

11. Установіть відповідність.

Вид підрядної частини

- 1 обставинна допустова
- 2 обставинна місця
- 3 з'ясувальна
- 4 означальна

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Приклад

А Буду тебе ждати там, де вишня біла виглядає з саду тихо і несміло.

Б Тягнеться погляд у небо, дарма що залишиться в нім він непоміченим.

В Це від того, що ти мене любиш, стільки сонця тепер на землі.

Г Як безсило голосить дух, коли тіло вертає пам'ять!

Д Ходімо у сад, де ростуть ліхтарі, схожі на груші.

12. Установіть відповідність.

Частина речення

- 1 ...запізнився, бо...
- 2 ...допоможу, якщо...
- 3 ...прийшла, щоб...
- 4 ...відпочивала, хоч і...

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Вид підрядної частини

- А допустова
- Б наслідкова
- В причини
- Г умови
- Д мети

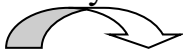
Завдання 13-14 відкритої форми.

13. Розставте розділові знаки.

На твоєму людському шляху буде каміння яке ти повинен прибрати щоб тим хто за тобою було легше.

(К) 14. Напишіть оголошення для мешканців вашого села (мікрорайону) про організацію толоки з метою прибирання парку (3-4 речення), використавши щонайменше два складні речення, що відповідають поданим схемам.

у якому?

[, (що),].

за якої умови?

(Якщо), [].

Контрольна робота № 3
Безсполучникове складне речення

I варіант

Завдання 1-4 стосуються тексту. Вони мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну відповідь та обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-4.

(1) Слово і думка можуть матеріалізуватися. (2) Наукою доведено ... наше слово завдяки своїм вібраціям керує всіма подіями й матеріальними тілами у світі. (3) Якщо людина щодня нарікає, що їй не щастить, скаржиться на негаразди, то рано чи пізно вона їх отримує. (4) Даючи ж позитивну установку навколишньому середовищу, своєму організму, ми матеріалізуємо бажане, а отже, маємо успіх. (5) Розмовляти треба без крику: оболонка біополя ушкоджується від нього. (6) Уранці, розплющивши очі, побажайте собі й близьким гарного настрою — увечері подякуйте за прожитий день, приємні події.

1. Безсполучниковим складним є речення

- А** перше
- Б** друге
- В** третє
- Г** четверте

2. На місці крапок (речення 2) має стояти

- А** кома
- Б** тире
- В** двокрапка
- Г** крапка з комою

3. У реченні 5 друга частина

- А** порівнюється з першою
- Б** протиставляється першій
- В** конкретизує зміст першої
- Г** указує на причину дії першої

4. Дієприслівниковим зворотом ускладнено речення

- А** друге
- Б** третє
- В** четверте
- Г** п'яте

Завдання 5-10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну відповідь та обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

5. Безсполучниковим складним є речення

- А Чому так слізно сонце світить, криється у млах?
- Б Чом туга так мене зв'ялила, додолу смуток гне?
- В Ще в дитинстві я ходив у трави, в гомінливі трепетні ліси.
- Г Часом наснитися синій барвінок, сивий полин і сум чебрецевий.

6. Безсполучникове складне речення утвориться, якщо до частини *Зненацька зірвався вітер...* додати

- А ...руйнуючи все на своєму шляху.
- Б ...понісся бешкетувати до ставка.
- В ...такий бажаний у ці спекотні дні.
- Г ...море зашуміло й захвилювалося.

7. Після речення *Зацвітає бузок...* треба поставити кому, якщо серед варіантів його продовження вибрати

- А ...значить прийшов травень.
- Б ...викидає брость яблуна.
- В ...цвіт вишні вже опадає.
- Г ...роносяться його пахощі.

8. Між частинами безсполучникового складного речення треба поставити кому в реченні (*розділові знаки пропущено*)

- А Ти позич мені сніг я намалюю на ньому нас всіх.
- Б Не бійся ж на стежці цій впасти підхоплю тебе й пригорну!
- В У серці виграє нестримна радість попереду ще вічність без кінця.
- Г Пливли серпанки дмухав хтось зірниці ромашок молоко взялись косити.

9. Між частинами безсполучникового складного речення треба поставити двокрапку в реченні (*розділові знаки пропущено*)

- А В цю пізню годину в цей пізній час я зрозумів це останній шанс.
- Б Розбуди мене дотиком крила полечу з тобою до країни снів.
- В Заснули мальви біля хати їх місяць вийшов колахати.
- Г Твої грози пахнуть світлом б'є погляд удаль.

10. Між частинами безсполучникового складного речення треба поставити тире в реченні (*розділові знаки пропущено*)

- А Сріблиться павутинка на луках укладені трави в копиці.
- Б Ходити по колу і знати ніколи з орбіти зійти не дано.
- В Ще сонячні промені сплять досвітні вогні вже горять.
- Г Ще свічка наша не згоріла ще наша молодість при нас.

Завдання 11-12 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки (х) у таблицях відповідей на перетині відповідних колонок і рядків.

11. Установіть відповідність.

Розділовий знак

1 двокрапка

2 тире

3 кома

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				

Приклад уживання

(на місці крапок; розділові знаки пропущено)

А Минають роки ... крила стають важчими.

Б Селяни дуже непокоїлися ... літо було надто засушливим.

В Зелене листя припадає пилом ... заплутавсь погляд у плетиві гілок.

Г Вербви й верболози сіро-зеленим туманом котились по лузі ... і закривали подекуди воду.

12. Установіть відповідність.

Вид складного речення

1 складносурядне

2 складнопідрядне

3 безсполучникове

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				

Приклад

А Щось шепчеш зачаровано і тихо ти, той шепіт мою тишу синьо красі!

Б Не тільки учні зраділи початку канікул, а й батьки полегшено зітхнули.

В Світло хвилями летіє з неба, сповняє повітря, несито пожирає тіні на землі, загана їх під дерева.

Г Цілий день із вітром ми прощались, поки темний вечір не настав.

Завдання 13-14 відкритої форми.

(К) 13. Доповніть фрагменти так, щоб утворилися безсполучникові складні речення.

У серпні наша родина відпочиває неподалік Одеси: _____

Проведеш на пляжі півдня без головного убору — _____

14. Перетворіть сполучникові речення на безсполучникові, опустивши сполучники. Запишіть їх.

Коли заходиш до густого старезного лісу, тебе огортає казка й прохолода.

Дід привчав мене змалку любити ліс, бо в ньому багато дарів для нашої родини.

Контрольна робота № 3

Безсполучникове складне речення

II варіант

Завдання 1-4 стосуються тексту. Вони мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну відповідь та обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-4.

(1) Усі ви знаєте ... люди позіхають, коли хочуть спати, особливо ввечері й зранку, одразу після пробудження. (2) А чому виникає позіхання й чим воно корисне для організму? (3) Позіхання пов'язане з потребами головного мозку: для нормальної роботи йому необхідна певна кількість кисню. (4) Якщо мозок відчуває його дефіцит, то посилає сигнал організму, який реагує на це позіханням. (5) Зазвичай позіхання триває 6 секунд і... поліпшує настрій. (6) Хочеться позіхнути — не треба себе стримувати. (7) І не забувайте, позіхаючи, прикривати рот рукою.

1. Безсполучниковим складним є речення

А четверте

Б п'яте

В шосте

Г сьоме

(0,5 бала)

2. На місці крапок (речення 1) має стояти

А кома

Б тире

В двокрапка

Г крапка з комою

(0,5 бала)

3. У реченні 3 друга частина

А порівнюється з першою

Б протиставляється першій

В конкретизує зміст першої

Г указує на причину дії першої

(0,5 бала)

4. Відокремленою обставиною ускладнено речення

А четверте

Б п'яте

В шосте

Г сьоме

(0,5 бала)

Завдання 5-10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну відповідь та обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

5. Безсполучниковим складним є речення

А Верби й верболизи сіро-зеленим туманом котилися по луку та закривали подекуди воду.

Б Деревину смереки цінують за її м'якість і легкість, рівномірний білий колір.

В Грімилі десь козацькїї литаври, віки несли не раз залізний дар.

Г Глід, шипшина й терен дикий вмиє без галасу і крику всю поляну оточили, нашорошили голки.

(0,5 бала)

6. Безсполучникове складне речення утвориться, якщо до частини *Вантажівка промчала біля парку...* додати

А ...різко загальмувала й спинилася.

Б ...здіймаючи за собою куряву.

В ...гуркіт луною покотився навколо.

Г ...розмальованого барвами літа.

(0,5 бала)

7. Після речення *Сонце сідає...* треба поставити кому, якщо серед варіантів його продовження вибрати

А ...місяць сходить.

Б ...навколо стає темно.

В ...діти ідуть у домівки.

Г ...птахи летять у вирій.

(0,5 бала)

8. Між частинами безсполучникового складного речення треба поставити тире в реченні (*розділові знаки пропущено*)

А Мені снилося я мельник у старому млині.

Б Твердо переконаний мир у світі таки буде.

В Защебетав соловейко пішла луна гаєм.

Г Бринять бджолині крила гудуть вулики в лозах.

(0,5 бала)

9. Між частинами безсполучникового складного речення треба поставити кому в реченні (*розділові знаки пропущено*)

А Зрубав дерево посади два.

Б Вірю розум темне зло поборе.

В Не русалонька блукає то дівчина ходить.

Г Розцвітають кущі ямину грає сонце в височині.

(0,5 бала)

10. Між частинами безсполучникового складного речення треба поставити двокрапку в реченні (*розділові знаки пропущено*)

А Місяць на небі зіроньки сяють тихо по морю човен пливе.

Б Пригріло сонечко обсохла земля потягло орача в поле.

В Мені здається твої очі в мою душу світять з вишини.

Г Ще вчора тут було озеро сьогодні ж бачу пустку.

(0,5 бала)

Завдання 11-12 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки (х) у таблицях відповідей на перетині відповідних колонок і рядків.

11. Установіть відповідність.

Розділовий знак

- 1 двокрапка
- 2 тире
- 3 кома

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				

Приклад уживання

(на місці крапок; розділові знаки пропущено)

А Сріблить павутинка на луках ... укладені трави в копиці.

Б Природа довго боролась шуміла протестувала ... і не хотіла скоритись.

В Людство не усвідомить себе як єдине ціле ... не буде йому добра.

Г Пам'ятайте... людина з природною усмішкою сама стає життєрадісною.

(1,5 бала)

12. Установіть відповідність.

Вид складного речення

- 1 складносурядне
- 2 складнопідрядне
- 3 безсполучникове

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				

Приклад

А Цвітуть гаї, цвіте густе зело, чому ж любов так довго не цвіте?

Б Ти першим квітам колір поясни, бо їм цвісти вже скоро заманеться.

В Низькі хмари сіялися то дощем, то мокрим лапатим снігом.

Г Ти всміхнися так по-простому — і повернеться щирість втрачена.

(1,5 бала)

Завдання 13-14 відкритої форми.

(К) 13. Доповніть фрагменти так, щоб утворилися безсполучникові складні речення.

Щовечора я виходжу на одну годину в парк: _____

Проходжу п'ять кілометрів — _____

14. Перетворіть сполучникові речення на безсполучникові, опустивши сполучники. Запишіть їх.

Якщо ввечері низько літають ластівки, то завтра буде дощ.

Я вже давно збагнув, що знання народних прикмет полегшує нам життя.

Контрольна робота № 4
Складне речення зрізними видами зв'язку.
Текст одиниця мовлення
І варіант

Завдання 1-6 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну відповідь та обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

1. Складним із різними видами зв'язку є речення

А Це шарудить на ганку осінь-мишка, це листя поміж аркуші, це книжка.

Б Врочисто, гучно листя помирає, а так вмирати вміє лиш воно!

В Брат герой, але він зовсім не той, хто потрібен тобі.

Г Життя — як пісня, що не віддзвенить.

(0,5 бала)

2. Складним із різними видами зв'язку є речення

А Я чую у ночі осінні, я марю крізь синій сніг: виростає туге коріння у землю глевку із ніг.

Б Впала ніч на землю круком, крикнув сич за Базавлуком, прокотилася луна — і прогнулась далина.

В У болітці серед лісу якось Жабці стало тісно: всі набридли їй подружки, несмачними стали мушки.

Г На порозі я став — бузок простягає мені гілки: не ловлю я живих пелюсток, не даю їм моєї руки.

(0,5 бала)

3. Складним із сполучниковим сурядним і безсполучниковим зв'язком є речення

А Біда не в тім, що свище вітер лютий, що січень на вікні малює мертві квіти.

Б Ось тут ніч, а там, за стіною, видно, як удень: трава зелена, пташки літають.

В Дідусь вимовляє, виспівує гарячі прості слова — і все давниною сивою в очах моїх ожива.

Г Коли навколо ні душі, коли моя не може спати, чомусь так хочеться мені для тебе пісню заспівати.

(0,5 бала)

4. Складним із сполучниковим підрядним і безсполучниковим зв'язком є речення

А Я чую, як біжать секунди, я бачу космоси в траві...

Б Горить земля, і витоптано квіти, та корінці залишилися в ній!

В І ангел у небі заплаче, і сльози, пролившись дощем, пір'їну від крові сполощуть на тихій долоні твоїй.

Г З часом цвіт яблуні опадав, розгорталася спека, теплий вечір під ноги дерев опускався.

(0,5 бала)

5. Складним із сполучниковим сурядним і підрядним зв'язком є речення
- А Дні минають — і лік їм загубиш, бо зробилися ночі малі.
- Б Ми стоїмо на різних берегах: твій — у вогні, а мій — у ярих квітах.
- В Заклякнеш на розі доріг, як на сходинках сцени: навкруг аплодує спільнота, а сцена — німа.
- Г Намалюю себе зі свічею, поки сонця на небі нема, поки землю і душу пійма чорнотою вкриває своєю.

(0,5 бала)

6. Складним із сполучниковим сурядним і підрядним зв'язком є речення
- А Трапилось те, що і мало бути: я не знайшла червоної рути.
- Б Чекаю дня, коли собі скажу: оця строфа, нарешті, досконала.
- В І буде синя часу благодать, і співи трав, і музика польоту, і світ, який ми вивчили на «п'ять», відкриє нам нові цілющі ноти.
- Г Слова ростуть до молитов червоних, туди, де Всесвіт просить в Бога меж, де все — як дзвони.

(0,5 бала)

Завдання 7 передбачає встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки (х) у таблицях відповідей на перетині відповідних колонок і рядків.

7. Установіть відповідність між видом складного речення та його прикладом (приклади речень позначено цифрами в дужках).

- (1) Фахівці Познанської медакадемії стверджують, що шоколад містить понад шістсот субстанцій, які позитивно впливають на стан здоров'я людини.
- (2) Він є джерелом жирів, вуглеводів, білків і волокон; його рекомендовано вживати під час інтенсивного фізичного чи інтелектуального навантаження.
- (3) Крім того, шоколад захищає серце та кровоносну систему людського організму, а завдяки вмісту ендорфінів, що «відповідають» за добрий настрій і відчуття задоволення, шоколад діє як антидепресант.
- (4) Ці ж речовини наш організм продукує тоді, коли ми закохані.

Вид складного речення

- А безсполучникове
- Б складносурядне
- В складнопідрядне
- Г складне з кількома підрядними
- Д складне з різними видами зв'язку

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

(2 бали)

Завдання 8-13 стосуються тексту. Вони мають по три або чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну відповідь та обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Автопортрет

Сімнадцять портретів до виставки були готові. Стояли, зарамовані, засклені, обличчям до стіни. А з власним автопортретом суцзя біда. Ну, ніяк не лягав. Щоранку приходила в майстерню, щоб розпочати все насвіжо, а до вечора бачила, що «замучила» портрет іще більше.

Випила міцної кави, впустила в кімнату гіркуватого, настоящего на тополях повітря й увімкнула диск Діани Кралл. Мелодія налила майстерню лагідним передвечірнім світлом. Закортіло танцювати — і вона попливла по замацьканому лінолеуму, відкидаючи ногами рулони картону. Не відчувала ні тіла, ні запаху фарб, не чула ні скрипу дощок, ні домагання мобілки. Потім узяла пензель і, танцюючи біля мольберта, робила бездумні ритмічні мазки. У напівсутині, у напівзабутті.

Коли диск дійшов кінця, увімкнула світло. Різонула по очах не лампа, а картина. На неї з полотна дивилася інша, нова жінка. Жінка, якою їй хотілося бути все життя *(За М. Дочинцем)*.

8. Тип мовлення —

- А опис
- Б роздум
- В розповідь
- Г опис з елементами роздуму

(0,5 бала)

9. Стиль тексту

- А художній
- Б науковий
- В публіцистичний
- Г розмовно-побутовий

(0,5 бала)

10. Засобом міжфразового зв'язку останніх двох речень тексту є

- А синонім
- Б займенник
- В вставне слово
- Г лексичний повтор

(0,5 бала)

11. В оповіданні **НЕМАЄ** мікротеми

- А героїні не вдається створити автопортрет
- Б натхнення музикою, героїня створює задумане
- В жінка взяла участь у виставці портретного живопису
- Г художниця готується до виставки портретного живопису

(0,5 бала)

12. Ключовими в оповіданні є слова

- А скрип, картон
- Б мобілка, вечір
- В стіна, лінолеум
- Г автопортрет, мелодія

(0,5 бала)

13. Речення останнього абзацу поєднані зв'язком

- А послідовним
- Б паралельним
- В комбінованим

Завдання 14 відкритої форми.

(К) 14. Напишіть продовження новели М. Дочинця «Автопортрет» (3-4 речення). Використайте складне речення з різними видами зв'язку.

Контрольна робота № 4

Складне речення з різними видами зв'язку.

Текст одиниця мовлення

II варіант

Завдання 1-6 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну відповідь та обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

1. Складним із різними видами зв'язку є речення

А Лети, моя пташко, у своє небо, як не можеш ти без нього.

Б Чи буде спів міцніший сталі, такий, що всі негоди витрима?

В За літами летять літа ясночолі, наче вчора все було і сплигло.

Г День сонячний і прозорий, і хочеться, щоб йому не було краю.

(0,5 бала)

2. Складним із різними видами зв'язку є речення

А Ні, не треба тут слів — вуста хай мовчать, нехай тільки очі говорять.

Б І не треба нести мені квітку надії, бо давно уже ти увійшла в мої мрії.

В Граки вмовкли, і тепер знову чути, як дятел сипнув скоромовкою.

Г Є такі ночі: світло в очах ліхтарика, іриси цвітуть...

(0,5 бала)

3. Складним із сполучниковим сурядним і безсполучниковим зв'язком є речення

А Сад потемнів, розкошланий незграба: набрався ляку, цвіту не вберіг.

Б Похилились квітки, посумніли; шура-буря пройшла — вони знов піднялись.

В У гарному будинку на вікні бриніли квіти у макітрі; тихесенько вони гойдалися на вітрі, радіючи весні.

Г Стояла тиха і по-своєму хвилююча година: згори на верховіття лісу опускався сизий присмерк, а з-під кожного куща виповзав туман.

(0,5 бала)

4. Складним із сполучниковим підрядним і безсполучниковим зв'язком є речення

А Нехай серця не знають супокою, хай мрії обганяють часу біг, і наша юність буде хай такою, щоб їй ніхто не заздрити не міг.

Б Весняне сонце ще не було пекуче, воно лише приємно пригрівало живим теплом, і степ дихав вільотно.

В А я додам: любити можна поезію в добу ракет, бо, дивна річ, людина кожна якоюсь мірою поет.

Г Над вечір хуга втихла, хмари на заході почервоніли, сніг стужавів і гостро заблищав, а повітря стало прозорим.

5. Складним із сполучниковим підрядним і безсполучниковим зв'язком є речення

А Місто ангелів і дощів на казкові малюнки схоже, тільки ангелів — ні душі, а лиш просто так перехожі.

Б Сіре небо коштувалося брудними отарами, блищала дорога, а над річкою та над калюжами підіймався серпанок.

В І все ж прожити, певне, так годиться, щоб старість не промовила бува: ти був, козаче, щедрим на дурниці і на красиві та пусті слова.

Г По-осінньому тихо цвітуть небеса, мила погляду й серцю билиночка кожна, і така навкруги невимовна краса — не любити цю землю, їй-богу, не можна.

(0,5 бала)

6. Складним із сполучниковим сурядним і підрядним зв'язком є речення

А Тільки цвіркун цвіркоче в житі, шелестить сухий колос та інколи підпадьомкує перепелиця.

Б Я слухав рідну пісню, рідну мову, і вона лилася струмком, у якому переплелися запахи калини, чебрецю, лепехи.

В А в цей час наді мною твориться диво: хтось невидимим смичком провів по синьому піднебессі, по білих хмарах, і вони забриніли.

Г Можна знайти в природі півтони, можна життя спинити на півслові, але нема в житті напівціни, але нема в житті напівлюбові.

(0,5 бала)

Завдання 7 передбачає встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки (х) у таблицях відповідей на перетині відповідних колонок і рядків.

7. Установіть відповідність між видом складного речення та його прикладом (приклади речень позначено цифрами в дужках).

(1) Хто мав нагоду побувати на вулиці Садовій у селі Хочиному, що на Житомирщині, той обов'язково звернув увагу на квітковий розмай на подвір'ї однієї господині. (2) По весняній порі зацвіли тут червонощокі тюльпани, а ген постелився по землі синій в'юнкий барвінок, а попід тином пишно всівся кущ бузку. (3) Ближче до літа розпускають свої рясні бутони півонії, стрілами-листочками вп'ялися в небо фіолетові півники, а кущі смородини та порічок порозкидали нитки налитих червоних і чорних намистин. (4) Справжній квітковий карнавал починається восени: у цей час зацвітають чорнобривці, майори, матіоли.

Вид складного речення

А безсполучникове

Б складносурядне

В складнопідрядне

Г складне з кількома підрядними

Д складне з різними видами зв'язку

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Завдання 8-13 стосуються тексту. Вони мають по три або чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну відповідь та обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Оперета

На оперету мене спокусив сусід по кімнаті в готелі. Зав'язуючи перед дзеркалом краватку, він запитав:

— Ви коли-небудь були на київській опереті?

— Не був ні на київській, ні взагалі.

Він глянув на мене, як на зрадника, і єхидно зауважив:

— А я гадав, що журналісти, навіть провінційні, — птахи найвищого польоту... На оперету я все-таки з ним пішов.

Замигтіло, заграло, закрутилося сліпуче колесо перед очима! Що за диво це було! Гарячий шал не відпускав ні на мить, змушував тріпотіти розбурхане серце...

Поруч мене сиділи двоє стареньких, він і вона. Бліді, сумовиті, роками й болячками притлумлені люди. Такими здалися на початку. А потім краєм ока я бачив, як він поклав свою тремтячу руку на її. А пристрасті на сцені наростали. І той дідусь у запалі розчуленості важко, з пристогоном схилив свою голову їй на коліна й похапцем став цілувати жовті, з ліловими прожилками руки дружини. А вона гордо й незворушно дивилася перед себе. Лише старомодне чорне жабо на грудях здійсалося частіше, і в ліловому вицвілому оці, бачив я, довго плавала маленька кольорова сльоза (*За М. Дочинцем*).

8. Тип мовлення —

А опис з елементами роздуму

Б розповідь

В роздум

Г опис

(0,5 бала)

9. Стиль тексту

А розмовно-побутовий

Б публіцистичний

В художній

Г науковий

(0,5 бала)

10. Засобом міжфразового зв'язку першого й другого речень тексту є

А синонім

Б займенник

В вставне слово

Г лексичний повтор

(0,5 бала)

11. У новелі НЕМАЄ мікротеми

А спілкування оповідача із сусідом по кімнаті про оперету

Б захоплення оповідача святковістю дійства в опереті

В історія життя закоханої пари похилого віку

Г вияв ніжних почуттів закоханої пари

(0,5 бала)

12. *Ключовими* в новелі є слова

А дзеркало, краватка

Б кімната, готель

В оперета, сльоза

Г жабо, сусід

(0,5 бала)

13. Речення першого абзацу поєднані зв'язком

А послідовним

Б паралельним

В комбінованим

(0,5 бала)

Завдання 14 відкритої форми.

(К) 14. Напишіть продовження новели М. Дочинця «Оперета» (3-4 речення).

Використайте складне речення з різними видами зв'язку.